

SPREJETA BESEDILA

P8_TA(2018)0303

Politična kriza v Moldaviji po razveljavitvi županskih volitev v Kišinjevu **Resolucija Evropskega parlamenta z dne 5. julija 2018 o politični krizi v Moldaviji po razveljavitvi županskih volitev v Kišinjevu (2018/2783(RSP))**

Evropski parlament,

- ob upoštevanju svojih prejšnjih resolucij o Moldaviji, zlasti tiste z dne 21. januarja 2016 o pridružitvenih sporazumih/poglobljenih in celovitih območjih proste trgovine z Gruzijo, Moldavijo in Ukrajino¹ (AA/DCFTA),
- ob upoštevanju poročila o izvajanju pridružitvenega sporazuma z Republiko Moldavijo z dne 3. aprila 2018,
- ob upoštevanju svoje zakonodajne resolucije z dne 4. julija 2017 o predlogu sklepa Evropskega parlamenta in Sveta o zagotovitvi makrofinančne pomoči Republiki Moldaviji²,
- ob upoštevanju skupne izjave Evropskega parlamenta, Sveta in Komisije o določitvi političnih predpogojev za dodelitev makroekonomske pomoči Republiki Moldaviji, ki je priložena zakonodajni resoluciji z dne 4. julija 2017,
- ob upoštevanju glasovanja v parlamentu Republike Moldavije dne 20. julija 2017, s katerim so bile sprejete spremembe volilnega sistema,
- ob upoštevanju priporočil OVSE/ODIHR in Beneške komisije z dne 19. julija 2017,
- ob upoštevanju izjav predsednika Odbora Evropskega parlamenta za zunanje zadeve, poročevalca tega odbora za Moldavijo in sopredsedujoče parlamentarni skupščini Euronest z dne 21. junija 2018 ter izjav Evropske službe za zunanje delovanje z dne 20. junija 2018 in 27. junija 2018 o potrditvi županskih volitev v Kišinjevu,
- ob upoštevanju člena 2 pridružitvenega sporazuma med Evropsko Unijo in Republiko Moldavijo, ki navaja, da je „spoštovanje demokratičnih načel, človekovih pravic in temeljnih svoboščin [...] podlaga notranje in zunanje politike pogodbenic ter bistvena sestavina tega sporazuma“,

¹ UL C 11, 12.1.2018, str. 82.

² Sprejeta besedila, P8_TA(2017)0283.

- ob upoštevanju členov 135(5) in 123(4) Poslovnika,
- A. ker je na predčasnih županskih volitvah v Kišinjevu po dveh krogih volitev 20. maja in 3. junija 2018 zmagal Andrei Năstase ter s 52,57-odstotno podporo premagal Iona Cebana, ki je prejel 47,43 % glasov;
- B. ker so mednarodni opazovalci županskih volitev v Kišinjevu priznali veljavnost izidov volitev in njihovo tekmovalnost;
- C. ker je sodišče v Kišinjevu 19. junija 2018 razveljavilo rezultate teh volitev z utemeljitvijo, da sta oba kandidata na dan volitev nagovorila volivce na družbenih medijih, po zakonitem koncu volilne kampanje; ker nobeden od tekmecev v volilnem postopku ni zahteval razveljavitve volitev;
- D. ker je pritožbeno sodišče v Kišinjevu 21. junija 2018 potrdilo odločitev nižjega sodišča, ko je ugotovilo, da je komuniciranje z volivci prek družbenih medijev nezakonito vplivalo na izide volitev;
- E. ker je moldavsko vrhovno sodišče 25. junija 2018 potrdilo odločitve nižjih sodišč, da razveljavijo izide županskih volitev v Kišinjevu;
- F. ker je osrednja moldavijska volilna komisija 29. junija 2018 potrdila odločitev vrhovnega sodišča, da razveljavi županske volitve v Kišinjevu;
- G. ker je bilo povabilo k udeležitvi na volitvah, ki po mnenju sodišča šteje kot pritisk in nedopusten vpliv na volivce, v Moldaviji pogosta praksa na preteklih volitvah, ki jih zaradi tega še nikoli niso razveljavili;
- H. ker utegne ta potek dogodkov povzročiti, da bo Moldavija prenehala upoštevati evropske vrednote in načela, ter še bolj spodkopati že tako slabo zaupanje moldavijskih državljanov v državne institucije; ker so moldavijske politične stranke izjavile, da je to nevaren precedenčni primer za prihodnje volitve in so proti odločitvi sodišč v Kišinjevu protestirali tisoči ljudi;
- I. ker je mednarodna skupnost, vključno z Evropsko unijo in Ministrstvom za zunanje zadeve ZDA, obsodila to odločitev ter poudarila, da je treba spoštovati voljo volivcev;
- J. ker sta se EU in Moldavija skupaj zavezali, da si bosta prizadevali za napredek njunega političnega združevanja in gospodarskega povezovanja, za kar pa mora država v skladu z določbami pridružitvenega sporazuma/poglobljenega in celovitega sporazuma o prosti trgovini ter pridružitvenega načrta sprejeti in izvajati strukturne in druge obsežne reforme, potrebna pa je tudi zaveza Moldavije, da bo varovala evropske vrednote, vključno s spoštovanjem človeških vrednot in svoboščin, demokracije, enakosti in pravne države;
- K. ker je razveljavitev volitev skrb vzbujajoče in pomenljivo znamenje nenehnega poslabševanja na področju uveljavljanja demokratičnih standardov v Moldaviji, zlasti ker je treba opozoriti, da je neodvisno in pregledno sodstvo osnovni steber demokracije in pravne države; ker razveljavitev volitev kaže na vedno večjo nagnjenost k avtoritarnosti in samovolji oblasti ter znatno zmanjšanje zaupanja ljudi v organe oblasti in institucije;

- L. ker je parlament Republike Moldavije kljub negativnemu priporočilu OVSE/ODIHR in Beneške komisije julija 2017 sprejel sporno spremembo volilnega zakona, kar je povzročilo zaskrbljenost zaradi nevarnosti nedopustnega vpliva na volivce, volilnih enot s samo enim kandidatom, previsokih pragov za vstop v parlament v proporcionalnem delu in nevarnost neustreznega zastopanja manjšin in žensk; ker je Beneška komisija poudarila, da polarizacija glede te zakonodajne pobude ne kaže na ustrezno posvetovanje in široko soglasje med ključnimi deležniki;
- M. ker so po poročanju posebnega poročevalca OZN o položaju zagovornikov človekovih pravic zagovorniki človekovih pravic in novinarji v Moldaviji žrtve kampanj ožigosanja in se spoprijemajo s politično motiviranimi kazenskimi obtožbami ali se jim grozi, če branijo oporečnike, medtem ko je dostop novinarjev do informacij omejen;
- N. ker je zaradi nezadostnega napredka pri reformi moldavijskega sodstva in ker ta država ni izpolnila pogojev EU, slednja oktobra 2017 sprejela odločitev, da zadrži izplačilo 28 milijonov EUR iz programa EU za reformo pravosodja;
1. izraža resno zaskrbljenost v zvezi z odločitvijo vrhovnega sodišča Moldavije, da razveljavi rezultate volitev za župana Kišinjeva, ki je bila sprejeta iz vprašljivih razlogov in na nepregleden način, kar je znatno oslabilo celovitost volilnega postopka;
 2. ponovno opozarja, da so verodostojne, pregledne, poštene in vključujoče volitve temelj vsakega demokratičnega sistema, s katerim se ohranja nepristranskost in neodvisnost sodstva pred kakršnim koli političnim vplivom, ter so temelj zaupanja v politični sistem države in da je politično vmešavanje v sodstvo in potek volitev v nasprotju z evropskimi standardi, ki jih je Moldavija sprejela, zlasti kot del pridružitvenega sporazuma med EU in Moldavijo;
 3. izraža močno solidarnost s tisoči ljudi, ki protestirajo na ulicah Kišinjeva, in soglaša z njihovimi zahtevami, naj moldavski organi sprejmejo ustrezne ukrepe za zagotovitev, da se bodo spoštovali rezultati županskih volitev v Kišinjevu, ki jih priznavajo tudi nacionalni in mednarodni opazovalci in ki odražajo voljo volivcev; poziva oblasti, naj spoštujejo pravico do miroljubnega protesta;
 4. poziva moldavske organe, naj zagotovijo delovanje demokratičnih mehanizmov in vztraja pri tem, naj tako izvršilna kot sodna veja oblasti vzajemno spoštujeta delitev oblasti, v celoti podpreta demokratična načela in spoštujeta načelo pravne države;
 5. izraža globoko zaskrbljenost zaradi dodatnega slabšanja demokratičnih standardov v Moldaviji; priznava, da je odločitev sodišča, za katero je bilo že večkrat rečeno, da ga usmerja politika ter da nanj vpliva, primer prilastitve države in hude institucionalne krize v Moldaviji; obžaluje, da oblasti kljub številnim pozivom mednarodne skupnosti še naprej spodkopavajo zaupanje ljudi v pravičnost in nepristranskost državnih institucij;
 6. meni, da po odločitvi o razveljavitvi rezultatov županskih volitev Kišinjevu niso izpolnjeni politični pogoji za izplačilo makrofinančne pomoči, in opozarja, da je „temeljni pogoj za dodelitev makroekonomske pomoči ta, da država upravičenka spoštuje učinkovite demokratične mehanizme – vključno z večstrankarskim parlamentarnim sistemom – in pravno državo ter zagotavlja spoštovanje človekovih pravic“;

7. poziva Komisijo, naj začasno ustavi vsa predvidena izplačila makrofinančne pomoči Moldaviji; meni, da bi bilo treba odločitev o prihodnjih izplačilih sprejeti šele po izvedbi načrtovanih parlamentarnih volitev in pod pogojem, da se izvedejo v skladu z mednarodno priznanimi standardi in jih ocenijo specializirani mednarodni organi, ter ko bodo izpolnjeni pogoji za makrofinančno pomoč;
8. zahteva, naj Evropska komisija začasno ustavi proračunsko podporo Moldaviji z uporabo precedenčnega primera iz julija 2015, ko je do take začasne prekinitve prišlo po bančni krizi; meni, da bi bilo treba mehanizem za zadržanje proračunske podpore EU sprejeti kot odziv na razveljavitev županskih volitev v Kišinjevu ter da bi moral vključevati seznam pogojev, ki naj bi jih moldavske oblasti izpolnile; moral bi vključevati tudi potrditev volitev v Kišinjevu ter preiskavo, ki bo usmerjena v konkretne rezultate in bo izčrpno pregledna, pa tudi izterjavo sredstev in pregon storilcev v zadevi bančne goljufije;
9. poziva moldavske oblasti, naj se odzovejo na priporočila OVSE/ODIHR in Beneške komisije o volilni reformi;
10. ponovno izraža zaskrbljenost glede koncentracije gospodarske in politične moči v rokah majhne skupine ljudi, poslabšanja stanja pravne države, demokratičnih standardov in spoštovanja človekovih pravic, čezmerne politizacije državnih institucij, sistemske korupcije, nezadostne preiskave bančne goljufije iz leta 2014 in omejene pluralnosti medijev; izraža zaskrbljenost zaradi pomanjkanja neodvisnosti sodstva in zlasti primerov selektivne pravičnosti, ki se uporablja za izvajanje pritiska na politične nasprotnike; poziva moldavske oblasti, naj opravijo reformo sodstva, vključno z imenovanjem novih sodnikov, da bi preprečili poseganje sodstva v volilni in politični proces ali da bi se na druge načine spodbujala demokratično izražena volja prebivalcev Moldavije;;
11. je zaskrbljen, ker moldavske oblasti s pomočjo lažnih obtožb in kazenskih postopkov preganjajo politične nasprotnike in njihove odvetnike, ter opozarja, da tako kršijo načelo pravne države in pravice političnih nasprotnikov in odvetnikov;
12. obžaluje, da so oblasti zelo malo napredovale pri temeljiti in nepristranski preiskavi bančne goljufije iz leta 2014, s katero je bila iz moldavskega finančnega sistema ukradena približno 1 milijarda USD, poziva k odločnim prizadevanjem za izterjavo ukradenih sredstev in privedbo odgovornih oseb pred sodišče, ne glede na njihovo politično pripadnost; meni, da je to nujno potrebno za ponovno vzpostavitev zaupanja državljanov Moldavije v institucije in obnovitev verodostojnosti organov;
13. poziva moldavske organe, naj spoštujejo mednarodna načela in dobro prakso ter zagotovijo ugodno okolje za civilno družbo; izraža zaskrbljenost zlasti zaradi vključitve določb, ki bi lahko omejile tuje financiranje moldavskih nevladnih organizacij, v osnutek zakonodaje o nevladnih organizacijah, o katerem se ravno razpravlja v parlamentu;
14. poziva moldavski parlament, naj se pred končnim sprejetjem novega avdiovizualnega zakonika posvetuje s civilno družbo in neodvisnimi mediji ter naj zavrne „reformo dvojne destinacije“; je zaskrbljen, ali bodo moldavski neodvisni, lokalni in opozicijski mediji, ki med drugim nimajo zadostnih sredstev, lahko zadostili zahtevam novega zakonika o obvezni lokalni vsebini;

15. poziva ESZD in Komisijo, naj pozorno spremljata dogodke na vseh teh področjih ter o tem ustrezno obveščata Parlament;
16. naroči svojemu predsedniku, naj to resolucijo posreduje podpredsednici Komisije/visoki predstavnici Unije za zunanje zadeve in varnostno politiko, Evropski službi za zunanje delovanje, Svetu, Komisiji in državam članicam, predsedniku, predsedniku vlade in predsedniku parlamenta Republike Moldavije, OVSE/ODHIR in Beneški komisiji.